

แนวปฏิบัติที่ดีในด้านการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน
เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำพูนเขต 1 *

GOOD PRACTICES IN SCHOOL LIBRARY MANAGEMENT TO PROMOTE
LIFELONG LEARNING UNDER THE LAMPHUN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

ศุภวัฒน์ มูลเมือง, Supawat Moonmuang
สายฝน แสนใจพรหม, Saiphon Sanjaiprom
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Chiang Mai Rajabhat University
E-mail : fom53638332.sm@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในด้านการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 33 คนโดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ใช้การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการประชุมกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

แนวทางปฏิบัติที่ดีในด้านการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า ด้านบุคลากร มอบหมายครูผู้รับผิดชอบงานห้องสมุดโดยคำนึงถึงความเหมาะสม มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ด้านงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอต่อความต้องการ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ มีการจัดทำหนังสือและสื่อการเรียนรู้มีความทันสมัย มีบรรยากาศที่ดี มีการนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาใช้ และด้านการบริหารจัดการ มีนโยบายการดำเนินงานที่ชัดเจน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน

* Received 16 June 2023; Revised 29 June 2023; Accepted 30 June 2023

แนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอด พบว่า ด้านบุคลากร โรงเรียนดำเนินการแต่งตั้งมอบหมายบุคคลให้รับผิดชอบงานห้องสมุด ด้านงบประมาณ โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย บรรจูลงในแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา 5 ปี ดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ดำเนินงานด้านครุภัณฑ์โดยการจัดหาโปรแกรมที่ทันสมัย ดำเนินการจัดหาหนังสือให้มีความ ทันสมัย มีจำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการ ดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อม และด้านการ บริหารจัดการ โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายให้มีความเหมาะสม มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม การอ่านที่หลากหลาย ให้นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติจริง นำไปสู่การประยุกต์ใน ชีวิตประจำวันได้

คำสำคัญ : แนวปฏิบัติที่ดี, การบริหารงานห้องสมุด, การเรียนรู้ตลอดชีวิต

Abstract

The purpose of this research was to study good practices in school library management to promote lifelong learning, and to develop guidelines in school library management to promote lifelong learning under the Lamphun Primary Educational Service Area Office 1. The population used in the study was thirty-three people, The sample group used in the study used purposive selection of nine people. Data were collected using interviews meetings and group meetings. The research data were analyzed using content analysis. The research results can be summarized as follows.

Good practices in school library management to promote lifelong learning: Regarding personnel, Library teachers are assigned based on suitability, Constant self-improvement and having systematic assessment; Regarding budget, The budget is allocated sufficiently to meet the needs; Regarding materials, Books and learning materials are up-to-date, There is a good atmosphere and technology media is used; Regarding management, There is a clear operating policy, organize various reading promotion activities, publicize the performance of the library.

Guidelines in school library management to promote lifelong learning: Regarding personnel, proceed to appoint a person to be responsible for the library work; Regarding budget, The school has a clear budget policy, included in the annual action plan and the 5-year educational quality development plan, Sufficient budget allocation to meet the needs; Regarding materials, operates on durable goods by providing up-to-date programs, Procurement of books good learning material, There is a modern number that is sufficient to meet the needs, Carry out the development of the external environment inside the library; Regarding management, The school has a policy that is suitable, There are various activities to promote reading, able to do real work can lead to application in daily life.

Keywords : Good practice, Library management, Lifelong learning

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญปัญหาความเปลี่ยนแปลงในด้านการใช้ชีวิตและสังคม เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ซึ่งเป็นที่น่ากังวลเนื่องจากโครงสร้างประชากรในปัจจุบันมีลักษณะเป็นสังคมสูงวัย (พลวัฒน์ ตึงเพชร, 2563, น. 150) รัฐบาลและทั่วโลกจึงเห็นความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น. 58) เพื่อพัฒนาให้มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, น. 63-64) สถานศึกษา จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของผู้เรียน มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 65) ห้องสมุดถือเป็นหนึ่งในแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่ง เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 1-2) ถึงแม้ว่า ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีจะทำให้ห้องสมุดถูกลดทอนความสำคัญลงไปแต่ใน บางพื้นที่ที่ห่างไกล หรือพื้นที่ที่ไม่มีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีเท่าที่ควร ห้องสมุด ในโรงเรียนจะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่นักเรียนหรือผู้ที่สนใจจะได้เข้ามาใช้ประโยชน์และมา แสวงหาความรู้ที่หลากหลาย (พรพรรณ คนกลาง, 2556, น. 1-3) ดังนั้น ถ้าโรงเรียนมีการ

บริหารจัดการห้องสมุดที่ดี จะสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้นักเรียน คณะครูหรือผู้ที่สนใจเข้ามาใช้ประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ได้ดียิ่งขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีโรงเรียนในการกำกับดูแลจำนวน 98 โรงเรียน มีนักเรียนในสังกัดตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1, 2564, น. 1) ซึ่งมีนโยบายในการยกระดับคุณภาพการศึกษาตามแนวทางเพื่อพัฒนาคุณภาพและส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1, 2564, น. 19) ดังนั้น จึงมีการส่งเสริมและพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ เนื่องจากโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง จังหวัดลำพูน เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 โรงเรียนได้จัดสร้างห้องสมุดเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากการศึกษาพบว่า ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ห้องสมุดโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง มีบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ดูแลห้องสมุด ซึ่งในปี พ.ศ. 2554-2558 มีผู้สำเร็จการศึกษาสาขาประถมศึกษาเป็นผู้ดูแล ในปี พ.ศ. 2559-2560 มีผู้สำเร็จการศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเป็นผู้ดูแล และในปี พ.ศ. 2561 จนถึงปัจจุบัน มีผู้สำเร็จการศึกษาสาขาคณิตศาสตร์เป็นผู้ดูแลห้องสมุด (โรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง, 2564, น. 65) ซึ่งบุคลากรเหล่านี้ไม่ได้สำเร็จการศึกษาสาขาบรรณารักษ์ หรือไม่ได้รับการฝึกอบรมการบริหารจัดการห้องสมุด อาจขาดความชำนาญในการจัดกิจกรรม จึงทำให้กิจกรรมและการส่งเสริมกิจกรรมในห้องสมุด ไม่ได้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการอ่านการเขียนของผู้เรียนอย่างแท้จริง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2564, น. 9) ไม่มีหนังสือใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ การจัดสรรงบประมาณมีการจัดสรรแต่ไม่มีแนวทางการใช้ที่ชัดเจน การจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เท่าที่ควร (โรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง, 2564) จากการศึกษางานวิจัยของภัสรินทร์ พรหมทา (2562, น. 118) ที่ได้วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยมีแนวทาง คือ ในด้านการบริหารมีการกำหนดแผนพัฒนาห้องสมุด มีครูสาขาบรรณารักษ์หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีการส่งเสริมการใช้ห้องสมุด การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งจากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในด้านการบริหารงานห้องสมุด คือ ด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ อันจะส่งผลให้ห้องสมุดกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียน

ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียนและรับผิดชอบงานห้องสมุด จึงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 มาเป็นกรณีศึกษา เพื่อจะได้นำ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้พัฒนาเป็นแนวทางการบริหารงานห้องสมุดสำหรับโรงเรียน บ้านฮ่องกอม่วงได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับ นักเรียนให้สอดคล้องกับลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในด้านการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับ นักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในด้านการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1

ผู้ให้ข้อมูล เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัล การบริหารจัดการแนวปฏิบัติที่ดีในด้านการ บริหารงานห้องสมุดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2563 ในระดับดีเยี่ยม มีจำนวน 8 โรงเรียน และได้ทำการคัดเลือกโรงเรียน ที่มีครบ 3 ช่วงชั้น คือ เป็นโรงเรียนขยายโอกาส เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำพูนเขต 1 มีนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้น เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในระดับชั้นที่กล่าวมา มีความแตกต่างในแต่ละช่วงวัยและสอดคล้อง กับโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วงที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาส จึงได้คัดเลือกโรงเรียนขยายโอกาส ที่ได้รับรางวัลการบริหารงานห้องสมุดในระดับดีเยี่ยม จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนวัด หนองชีว 2) โรงเรียนวัดสันคะยอม โดยสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานห้องสมุด จำนวน 1 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และตัวแทนนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ จำนวน 3 คน รวม สัมภาษณ์โรงเรียนละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในด้านการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีวิธีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพดังต่อไปนี้

1. สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในด้านการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน จำนวน 4 ชุดคำถามเพื่อสัมภาษณ์บุคคลที่มีความแตกต่างกัน โดยมีข้อคำถามที่แตกต่างกัน ตามกรอบการบริหารงาน 4M

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3. นำแบบสัมภาษณ์มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปใช้จริง 4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุง และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดีในด้านการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 มีวิธีการ ดังนี้

1. ดำเนินการประสานกับโรงเรียนที่จะดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการนัดหมาย วันและช่วงเวลาในการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นไปจัดเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนวัดหนองซิว 2) โรงเรียนวัดสันคะยอม โดยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์จำนวน 2 สัปดาห์ แบ่งเป็น สัปดาห์ที่ 1 สัมภาษณ์โรงเรียนวัดหนองซิว สัปดาห์ที่ 2 สัมภาษณ์โรงเรียนวัดสันคะยอม

3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือ

ตอนที่ 2.1 จัดทำแนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านฮ่องกอม่วง จำนวน 1 คน คณะครู จำนวน 11 คน คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง จำนวน 9 คน คณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง จำนวน 12 คน รวมทั้งหมด 33 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ใช้การเลือกแบบเจาะจง โดยได้คัดเลือกบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีคุณสมบัติ ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง จำนวน 1 คน 2) ครูที่รับผิดชอบงาน 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายบุคคล ฝ่ายบริหารทั่วไป จำนวน 4 คน ครูที่รับผิดชอบโครงการห้องสมุดโรงเรียน 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ตัวแทนนักเรียน โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมห้องสมุดมากที่สุดจำนวน 2 คน รวมจำนวน 9 คน ในวันที่ 18 พฤษภาคม 2566 เวลา 14.00 - 16.30 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง จังหวัดลำพูน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการมีวิธีการสร้าง และตรวจสอบคุณภาพดังต่อไปนี้

1. สร้างแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาหลักงานนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ผ่านการปรับปรุง และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อกำหนดนัดหมาย วัน เวลาในการจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 พร้อมบันทึกการประชุม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 2.2 การประชุมกลุ่มเพื่อวิพากษ์แนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ผู้ให้ข้อมูล

เป็นผู้ให้ข้อมูลในการประชุมกลุ่มเพื่อวิพากษ์แนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 จำนวน 5 คน ได้แก่ 1) ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 จำนวน 1 คน โดยเป็นผู้รับผิดชอบในการวัดและประเมินผลการส่งเสริมกิจกรรมห้องสมุด 2) ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 คน 3) ครูบรรณารักษ์หรือครูผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการ การจัดการกิจกรรมห้องสมุดอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 คน ดำเนินการจัดประชุมขึ้นในวันที่ 26 พฤษภาคม 2566 เวลา 14.30-16.30 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง จังหวัดลำพูน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกการประชุมกลุ่ม เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

การสร้างและหาคุนภาพเครื่องมือ

แบบบันทึกการประชุมกลุ่ม มีวิธีการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. สร้างแบบบันทึกการประชุมกลุ่ม เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

งานนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแบบบันทึกการประชุมกลุ่ม ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำแบบบันทึกการประชุมกลุ่ม ที่ผ่านการปรับปรุง และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการประชุมกลุ่ม เพื่อวิพากษ์แนวทางการบริหารงานห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ติดต่อกำหนดนัดหมาย วัน เวลาในการจัดกิจกรรมการประชุมกลุ่ม เพื่อวิพากษ์แนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

2. ดำเนินการจัดการประชุมกลุ่มเพื่อวิพากษ์แนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 พร้อมบันทึกผลการประชุม ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลัก 4 M ได้แก่ ด้านบุคลากร (Man) ด้านงบประมาณ (Money) ด้านวัสดุครุภัณฑ์ (Material) และด้านการบริหารจัดการ (Management)

3. ปรับปรุงแนวทางตามข้อเสนอแนะการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในด้านการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สรุปได้ดังนี้

ด้านบุคลากร ควรมีการมอบหมายครูผู้รับผิดชอบงานห้องสมุดที่สำเร็จการศึกษาสาขาบรรณารักษ์หรือสาขาที่เกี่ยวข้องโดยตรงหากไม่มีให้คำนึงถึงความเหมาะสม มีการพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการของห้องสมุดให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน ด้านงบประมาณ ควรดำเนินการจัดสรรงบประมาณตามโครงการที่ระบุ

ในแผนปฏิบัติการประจำปี ควรมีการจัดสรรอย่างเพียงพอต่อความต้องการเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมและมีกระบวนการจากแหล่งต่าง ๆ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ควรดำเนินการให้มียุทธศาสตร์ในการจัดหางบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์จากแหล่งต่าง ๆ ให้เพียงพอ หนังสือและสื่อการเรียนรู้มีความทันสมัย มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายนอก และภายในให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ ห้องสมุดมีการนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารงานห้องสมุดอย่างเหมาะสมตามสภาพและบริบทของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการ การบริหารงานห้องสมุดที่ดีควรดำเนินการโดยมียุทธศาสตร์หรือแนวทางการดำเนินงานห้องสมุดที่อย่างชัดเจน ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการบูรณาการความรู้ในรายวิชาที่สอนกับกิจกรรมห้องสมุด มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานห้องสมุด

ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำพูน เขต 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สรุปได้ดังนี้

ด้านบุคลากร โรงเรียนดำเนินการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานห้องสมุดโดยคำนึงถึงความเหมาะสม มีการติดตามอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ด้านงบประมาณ โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายด้านงบประมาณที่ชัดเจน มีการจัดบรรจุลงในแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 มีการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนมีการติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้ถูกต้อง ดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ โรงเรียนดำเนินการตรวจสอบความพร้อมในการให้บริการของห้องสมุด ดำเนินการจัดหาโปรแกรมที่ทันสมัย มีการบริการคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ดำเนินการจัดหาหนังสือให้มีความทันสมัยและมีจำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการ ดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนดำเนินการวางแผนในการจัดกิจกรรมห้องสมุดและจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน เขียน คิด วิเคราะห์ การสื่อความ ตลอดจนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิด สามารถลงมือปฏิบัติจริง นำไปสู่การประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุด ด้านบุคลากร ที่ได้พบว่า บุคลากร มีความสำคัญมาก ซึ่งบุคลากรที่จะทำหน้าที่ห้องสมุดจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและความชำนาญในเรื่องที่ทำ มีใจรักในการบริการ มีความทุ่มเทให้กับงานห้องสมุด มีการพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ จึงจะทำให้การบริหารงานห้องสมุดประสบความสำเร็จ หากไม่ได้สำเร็จการศึกษา สาขาบรรณารักษ์หรือไม่ได้ผ่านการอบรมอาจทำให้ขาดความชำนาญในการจัดกิจกรรมและไม่สามารถจัดกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา อนุเกรียงไกร (2558, น. 150-151) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานห้องสมุดมีชีวิตของ โรงเรียนศรีจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาเจ้าหน้าที่หรือครู บรรณารักษ์เข้าร่วมอบรม มีการศึกษาคูงานห้องสมุดมีชีวิตต้นแบบ ดำเนินการแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับบุคลากร โรงเรียนอื่นที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และงานวิจัย ของ นภัสนันท์ พรหมทา (2562, น. 118) ซึ่งได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 พบว่าผู้บริหารควร พิจารณาเลือกครูบรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิการศึกษาทางบรรณารักษ์โดยตรง หรือถ้าไม่มีควรเลือก ครูที่มีความรู้ด้านการจัดการห้องสมุด และเข้าอบรมพัฒนาตนเองด้านบรรณารักษ์อย่าง สม่ำเสมอ

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุด ด้านงบประมาณ ที่ได้พบว่า โรงเรียนบ้าน ฮ่องกอม่วง เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้มีงบประมาณที่จำกัดจึงต้องมีการวางแผนการใช้จ่าย งบประมาณอย่างเป็นระบบ โดยการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นแผนระยะสั้นและ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ปี โดยจะต้องมีงบประมาณที่เพียงพอได้รับไม่น้อยกว่าร้อยละ 9 ของเงินอุดหนุนการศึกษา และมีการขอรับงบประมาณสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์นภา ส่งสัมพันธ์สกุล (2557, น. 83-84) ได้ศึกษาปัญหาและ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิตโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า การที่จะพัฒนาห้องสมุดให้มีชีวิตจำเป็นต้องมี การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอในการจัดซื้อสื่อการเรียนรู้ หนังสือ และการจัดกิจกรรม และงานวิจัยของสนทยา สาลี (2562, น. 169-170) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบบริการห้องสมุด ที่เน้นผู้ใช้บริการสำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ควรมีการจัดสรรงบประมาณ ที่เพียงพอต่อความต้องการในการบริหารงาน

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุด ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ที่ได้พบว่า โรงเรียนบ้าน ฮ่องกอม่วง เป็นโรงเรียนขนาดเล็กทำให้งบประมาณมีจำกัด จึงต้องดำเนินการปรับปรุงและ

พัฒนาในบางส่วนและรอบประมาณถัดไปจึงจะดำเนินการต่อไปได้ จึงทำให้หนังสือเก่าหรือขาดการปรับปรุงห้องสมุดที่น่าสนใจ ดังนั้นหากมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ มีการจัดหาหนังสือใหม่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ ย่อมทำให้ห้องสมุดเป็นห้องสมุดที่ดี ที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนากานต์ สิงห์เรือง (2561, น. 63) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการห้องสมุดตามหลักสังคหวัตถุธรรมของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ พบว่า ในด้านสภาพแวดล้อมห้องสมุดควรมีการจัดบรรยากาศในห้องสมุดให้น่าเข้ามาใช้บริการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ให้เพียงพอ และงานวิจัยของแพรวนภา รุ่งเรืองโชติสกุล (2564 ,น. 65) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่า ควรมีการจัดสื่อโสตทัศนวัสดุที่หลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานห้องสมุด ด้านการบริหารจัดการ ที่ได้พบว่า การบริหารจัดการห้องสมุดเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง มีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดไม่ต่อเนื่อง เปลี่ยนผู้รับผิดชอบบ่อย จึงทำให้ขาดกระบวนการบริหารที่ชัดเจน หากโรงเรียนมีแนวทางในการบริหารงานที่ชัดเจน ก็จะทำให้การบริหารงานห้องสมุดประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพจน์ การะเกษ และ จิรวัดน์ กิติพิเชษฐสรรค์ (2560, น. 162-163) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า โรงเรียนดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และมีกระบวนการติดตามตรวจสอบอย่างเป็นระบบและงานวิจัยของพิมพ์พิกา จันท์เทพ (2559, น. 113-114) ซึ่งได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการห้องสมุดของโรงเรียนบ้านป่าบางแม่จัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า กระบวนการในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ควรใช้หลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านบุคลากร ควรมีการส่งเสริมพัฒนาครูบรรณารักษ์หรือครูผู้รับผิดชอบห้องสมุดให้มีความรู้ความชำนาญที่มากขึ้น ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมห้องสมุด ด้านงบประมาณ ควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ ในการบริหารจัดการและจัดกิจกรรมห้องสมุด ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ควรมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในห้องสมุดทั้งภายนอกและภายในให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ดึงดูดความสนใจของนักเรียน มีหนังสือ สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการ

กำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการบริหารจัดการ มีการส่งเสริม สนับสนุนในการจัดกิจกรรม ห้องสมุดและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมห้องสมุดให้แก่ผู้ที่สนใจ อาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาทักษะของครูบรรณารักษ์ให้มีความชำนาญ ในการจัดกิจกรรมห้องสมุด ควรพัฒนาห้องสมุดให้ทันสมัยและรองรับการสืบค้นจากช่องทางที่หลากหลาย ควรมีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิ่งใจ รัตน์แสนศรี. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 25 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชนากานต์ สิงห์เรือง. (2561). การบริหารจัดการห้องสมุดตามหลักสังคหวัตถุธรรมของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์. วารสารวิจัยวิชาการ. 1(3), 55-69.
- นภัสนันท์ พรหมทา. (2562). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พจน์ ภาระเกษ และ จิรวัดน์ กิติพิเชฐสุวรรณ. (2560). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์. Journal of Nakhonratchasima College. 11(1), 155-166.
- พรพรรณ คนกลาง. (2556). สภาพและปัญหาการบริหารงานห้องสมุดในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- พลวัฒน์ ดิ่งเพ็ชร. (2563). ปัจจัยส่งเสริมการเกิดโรคติดเชื้ออุบัติใหม่และโรคโควิด-19 (รายงาน การวิจัย). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- พิมพ์นภา ส่งสัมพันธ์สกุล. (2557). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิต โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์พิกา จันทรเทพ. (2559). แนวทางการบริหารจัดการห้องสมุดของโรงเรียนบ้านป่าบางแม่จัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 9(21), 101-116.
- แพรวนภา รุ่งเรืองโชติสกุล. (2564). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). อุดรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- โรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง. (2564). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา. ลำพูน : โรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง.
- วิทยา อนุเกรียงไกร. (2558). แนวทางการบริหารห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนศรีจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สนทยา สาลี. (2562). การพัฒนารูปแบบบริการห้องสมุดที่เน้นผู้ใช้บริการสำหรับห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564). เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2566 จาก www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=6420
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2564). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง (รอบสี่). ลำพูน : โรงเรียนบ้านฮ่องกอม่วง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1. (2563). ประกาศ เรื่อง ผลการประเมินห้องสมุดโรงเรียนและกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านตามมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 พุทธศักราช 2563 ประจำปีการศึกษา 2563. ลำพูน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). การบูรณาการสู่แผนการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

